

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1884.

30. szám.

Julius 24.

Egy irgalmas-nővér halálakor.

Koporsóban pihensz, megfutva az élet —,
Oly sok bajok után nyugalomra térhetsz!
Betöltve a pályát, melyre lelked vágyott,
Örvendezve hagyd itt e zord világot.

Mit ártatlan lelked fogadalma mondott:
Betöltötted hiven, azért vagy most boldog;
Lelked forró hévvel szerette az Istent,
S átölelt e földön szeretettel mindent.

Zajtalanul éltél, nem ismert a világ,
Pedig minden perced gyermekei bírák,
Te neveltél őket ezer bajok között,
És a világ ezért csak megvetést lökött.

Koporsódhhoz mostan oly kevesen jönnek,
Hullatni a részvét s bánatszülte könyvet;
Pedig hiszen néked jobban illik hála,
Mint sokaknak, kikről zeng a világ szája.

Szegénységben éltél, nélkülözve mindent,
Boldogságod az volt, hogy szolgáltad Istent;
Neki adtad élted, fölládoztad érte,
S örvendezve adtad, hogy azt tőled kérte.

Nem remegte lelked azt a rideg halált,
Hiszen régen vártad, s utrakészen talált,
Testvériddel együtt zengted buzgó imád,
S így szállott fel lelked, felkeresni bírád.

Fenn vagy már az égben, hova lelked vágyott,
Szűz jegyesed régen tárt karokkal várt ott;
Vándorutad megszűnt, nem szenvedsz már többé,
Lelked égő vágyát Jézusod betölté . . .

Áldás kísér sírba, hol nyugodjál békén,
Míg angyalod virraszt sötét sirod éjén,
Nem felednek azok, kik emléked áldják,
S el-elmondnak érted egy-egy Avemáriját.

Rónay.

A farkasveremben.

— Beszély. —
(Folytatás.)

Míg Aranka ekképen beszélt, atya ismételve nyugtalan kézmozdulatot tett, mintha leányát félbeszakítani akarná. Szemei nyugtalanul jártak, s homlokát mintha borús fellegek lepték volna el; s alig hallgatott el Aranka egy pillanatra, máris félbeszakítá őt:

— Aranka, látod, te nagyon megerőlteted magadat; attól tartok, hogy a láz visszatér, s nyugtalan éjet fog neked okozni. Inkább engedelmeskedtél volna nekünk, s ágyban maradtál volna!

E szavakból megérté Adorján, hogy itt rövidre kell szabni a nem várt látogatást, s néhány illedelmi szó után búcsút vett Beresényiektől.

Gondolatokba merülve vette utját haza felé. Szive hangosan dobogott; de ez nem volt többé a fájó érzet nyilvánulása, mely őt azelőtt eltöltte; boldogító örömezzet volt az, mely egész lényén elömlött azon szavak után, miket Aranka hozzá intézett.

— Mily nemes lélek, mily ragyogó csillag ez, — így szólt önmagához, — mily meleg napsugár a fagyos légkörben, amelyre kárhoztatva van! Most már tisztában vagyok az iránt; a szegény leány a saját édes apja házában sokkal veszedelmesebb farkasveremben van, mint a minőből tegnap kiszabadítám! De ő megtalálta az igazságot, az örök szépséget, daczára, hogy azt szándékosan eltakarták eddig a szeme elől.

Haza érve, röviden elmondá édes anyjának a véletlen látogatás körülményeit, de Aranka szavait, ugy szintén saját gondolatait, ezuttal még nem közölte vele.

Az nap gondolatai Meződomboson révedeztek; s önkénytelenül azon gondolat tolta föl magát lelke elé:

— Istenem, kegyes, jó atyám! a te véghetetlen jószágod itt csodát fog művelni, ha éppen csodára szükség lenne, hogy egy szép, nemes lélek a hitetlenség halálából új életre keljen; hogy kiragadtassék a tévely karjaiból egy angyal, ki téged elszigeteltségében is sejtett, s ki föltalált a legelső fénysugárnál, mely lelki szemeit érinté!

Igy sohajtott fel a nemes ifju; s szive végtelenül boldogító érzet, a vallásos lélek magasztos örömrésztetének behatása alatt áradozott.

Ezen első látogatás után Adorján majd minden nap kísértelt a Beresényi kastély felé, hogy Aranka egészségi állapotáról tudakozódjék. A kastélyban mindig szíves fogadtatásra talált. Azonban, ami nagyon feltűnt neki, a házi kisasszony, akit mindig atyja társaságában talált, azóta soha egy szót sem ejtett, mely távolról is kapcsolatban lett volna azon nemes szándékkal, hogy szeretne vele beszélni az első látogatásnál megpendített tárgyról. Mintha szándékosan, de sőt nagy gondal kerülne mindent, mi vonatkozással lenne e tárgyra.

De Adorján e tartózkodásnak is csakhamar kitalálta az okát. Élesen látó szeme csakhamar átlátta az új helyzetet, amelybe a fiatal leány atyjával szemben jutott, azóta, hogy megismerkedett Adorjánnal.

Aranka atyja ugyanis mindig jelen volt, valahányszor Adorján a leánynyal találkozott, s szemmel látható nyugtalansággal tekintett leányára, s figyelt minden szavára; s viszont a fiatal leány, amellet, hogy igen feszélyezettnek s aggódónak látszott, időről-időre nyugtalan tekintetet vetett apjára.

Adorjánra rendkívül kínos volt az ilyen idegenszerű helyzet; annál inkább, mert könnyen kitalálta, hogy a boldogtalan apa bizonyosan megtiltotta leányának bármily eszmének megpendítését, mely vallásra vonatkozik; s nagyon fájt lelkének az a tudat, hogy a szerencsétlen apát a legvastagabb hitelenség tartja fogva.

Mindezek a körülmények arra engedtek következtetni, hogy Beresényi eddig gondosan távol tartá leányától mindazt, ami a hitelenségben fölnevelt e nemes lényt fölvilágosíthatná; s hogy az apa most nem szívesen veszi a vallásosan nevelt Dénesvári Adorjának a látogatásait, s hogy bizonyára el is tiltaná őt a házától, ha ezt az illemmel összeférhetlennek nem találná.

Adorján jelleme, férfias önérzete s egyenesszivűsége kezdetben fölháborodott e gondolatra; de csakhamar győzött benne azon ellenállhatlan vágy, hogy megkísérti kiragadni a fiatal hölgyet a hitelenség karjaiból.

E nemes elhatározással, minden kényes helyzet daczára, folytatta látogatásait Meződomboson, azon édes reményben, hogy idővel talán mégis alkalmat nyer a fiatal leány elhagyatott, sivár, s magával küzdő lelkének vigaszt nyújtani, s föltárni előtte a hit világát.

Midőn egy alkalommal a meződombosi kastély parkjába lépett, Arankát vette észre, ki, úgy látszik, várakozott eljövételére s most élénken feléje jött.

— Dénesvári ur, — szólítá meg halkán az ifjut, — egy kérést kell önhöz intéznem, mielőtt ön atyámmal találkozik. Engedje meg, hogy lehetőleg röviden, s ha szakadozottan is, elmondjam, a mi szívemre nehezedik; oly igen-nagyon szeretném azt kitárni ön előtt, de atyám szintén a parkban van, s minden pillanatban találkozhatik velünk... Ellenállhatlan vágy szállta meg szegény szívemet, égető szükségét érzem, hogy megismerjem a boldogító titkokat, melyek eddig zárva voltak előttem, hogy behatoljak azon eszmék bővebb ismeretébe, melyeket ön futólag megpendített, s amelyek

erősen foglalkoztatják elhagyott lelkemet azon pillanat óta, amidőn oly közélről fenyegetett a halál, melynek karjaiból ön kiragadott. Nem tudom, mily eszközöket használjak, hogy kielégítem vágyódó lelkemet! Önnek jószívűségétől várok nagylelkű utmutatást. Gyorsan uram, egy szavat, egy üdvös tanácsot, mielőtt atyám minket meglepne.

Adorján egy pillanat alatt fölfogta, mi ment végbe e nemes lényben. Oh, mennyire szeretett volna háborítlanul beszélgetni vele; mennyire óhajtott volna felhasználni e kedvező pillanatot, az isteni kegyelem e pillanatát, hogy érvényesítse az édes fölényt, mit oly nyilvánvalóan nyert most a fogékony szívé, az örök igazságok után áhítozó fiatal leány fölött!... De e perczen, s e helyütt ez lehetetlen volt; azért más utat kellett követnie; s megragadva közvetlenül az egyetlen jó eszmét, mely lelkében támadt, így szólott benső hévvel.

— Azonnal, amint lehetséges lesz egyedül, s észrevétlenül kimennie, kisasszony, látogassa meg, kérem, a szomszéd helységben lakó derék lelkész urat. Ez igen tisztos öreg ur, s nagy tudományu férfiú, látszólagos egyszerűsége daczára. Ő azonnal meg fogja kegyedet érteni s szeretetteljesen utbaigazítani. Bizza magát reá teljesen! Én előre tudósítom majd őt a kegyed látogatásáról.

(Folytatása köv.)

Az én falusi lakom.

— John Habberton humoreszkje. —

(Vége.)

Rögtön s köszönés nélkül ott hagytam a becsületes embert s egy szomszédos faraktárba mentem, hol a legjobb ácsmester után kérdezősködtem. Egy kövér urat mutattak nekem, ki épen egy lebontott ház fa- és kőrészeinek megvételére alkudozott. Elmondtam neki zavaromat s kértem, hogy legyen segítségemre. Nagyon jól ismerte a nyárilakot, mely nőmet annyira elragadta, egy jegyzékkönyvet húzott elő zsebéből s rövid költségtervet készítve, így szólott:

— Őszintén szólva, inkább azt tanácsolnám önnek, hogy ne javíttassa ki azt a házfödelet! A környék minden építészvállalkozója dolgozott rajta, s nem javította ki egyik sem gyökeresen; csak egészen új zsindeyekkel lehetne jókarba hozni. Ez 67 dollár és 50 centbe kerülne, azonban föltéve, hogy a léczek a szeg beverésére nem nagyon korhadtak; mert ezen esetben még 13 dollár és 75 centet számíthat hozzá, s eszerint az egész költség 81 dollárt és 25 centet fogna tenni.

Hogy az ács és gyűlölt számai elől meneküljek, azt mondtam, hogy sürgős teendőm van, s a derék ember mehetségemet váratlanul udvariasan fogadta. Számításának gyorsasága s az én néma vonakodásomnak nyájas fogadása kétségkívül eredményei voltak más szerencsétlenekkel folytatott alkudozásoknak, kik elég ostobák voltak előttem kibérelni a házat, melyben én voltam kénytelen jelenleg lakni. Még legjobbnak tartottam a háziurhoz fordulni, kinek nevét ugyis tudtam, s egy barátomtól, ki ugyanazon vonaton ment velem

New-Yorkba, kérdeztem, hogy nem tudná-e nekem megmondani ennek az embernek a lakását.

— Nem kell messzire mennie, felelé; épen most lép a kupéba, szokása szerint egy ájtatos lapot tart kezében.

— Egy pillantást vetettem a nekem megjelölt emberre s azonnal tisztában voltam magammal aziránt, hogy ennél az embernél minden kísérlet hasztalan lenne. Tekintete hideg és szigorú volt, éles, durva vonásai mindenkinek érthetően beszélték, hogy ettől az uri embertől a legékesszólóbb koldus sem tudna egy centet kikönyörögni. Miért pazaroljam, szavaimat rája, midőn a szerződés a javításokat határozottan az én terhemre tette? Azonban cselekednem kellett. A nap egy részét azzal töltöttem, hogy több new-yorki építésvállalkozóval tanácskoztam. Végre rászántam körülbelül harmincz dollárt, megvettem a kátrányos vásznat egy lebontott kórsátorból s az én lakásom födelére terítettem. Amint azonban ez megtörtént, a háznak oly különös kinézése volt, hogy egy gyujtogató nagy hálára kötelezett volna, ha kiköltözni kényszerít vala.

Vilma ellenben egészen más szemmel nézte az új födelet; örömeben tapsolt s fölkiálta:

— Az ember azt hinné, hogy sátorban lakunk! Sovány vigasztalás, de mégis vigasztalás, s én belenyugodtam.

A nyárilakok völgyében, az igaz, nem várhattuk mint a boardinghouseban, hogy reggeltől estig történeteket találjanak föl nekünk, melyeket már könyv nélkül tudtunk; ehelyett azonban kedves szomszédaink közül mindegyik tudott valami borzasztót mondani nekünk. Az öreg plébános beszélt, hogy néhány igen kedves, de néhány igen szomorú emlék is köti a mi házunkhoz; több lakóját kísérte örök nyugalomra. Egy fiatal orvos, ki bennünket az első napokban meglátogatót, azt mondta, hogy mióta gyakorló orvos, a mi nyárilakunknak minden lakóját gyógykezelt. Miss Blaythe, a polgármester leánya, elbeszélte feleségemnek, hogy az előbbi lakók közül többen a nedves falaktól váltólázat és izületesúzt kaptak. Azután a helység hat szénkereskedője majdnem összeverekedett, mert mindegyik versenyzett, hogy nála rendeljek. Ez nekem hízelt s midőn az orvosnak elbeszéltem, azt felelte reá, hogy azok az emberek tudják, miért.

Szerencsére a tél még távol volt. A napok igen melegek lettek, rheumatismustól tehát nem kellett félnünk. A szél a kertből rózsák illatát hozta, melyek most legszebb pompájokban diszelegtek. A falakat szőlő futotta be. Vilma órákig egy hintásszékekben hevert a szabadban s nem tudott eleget örülni a mi fészünknek a zöldben. Végre nekem is megtetszett a mi nyárilakunk, daczára a kátrányos fölkötőnek, mely oly furcsa kinézést kölcsönzött neki. A pince azonban daczolt minden erőfeszítéssel. Ismételten kísérletet tettünk kiszivattyuzására; végre is azonban le kellett mondani róla. Augusztusban azután a házat egész moskito-sereg rohanta meg, mely az egyenetlen pinczetalaj tócsáiból látszott előjönni. Az alkalmatlan vendégek elleptek minden falat és menyezetet; részt vettek reggelinkben, valamint ebédünkben s vacsoránkban. Ablakainkat

akárhányszor kinyitottuk, a kert nem vonzotta őket. Annál nagyobb vonzerővel birt reájuk nézve Vilma, arcza nemsokára úgy nézett ki, mint egy himlősbetegé. Mindemellett a hősies asszony nem panaszkodott. Sőt emlékszem, hogy egy délután, kevéssel az esti szürkület előtt, félig behunyt szemekkel mondá:

— Pedró, ha az ember így nézi a falat a moszkítókkal, önkénytelenül azt hiszi, hogy japáni szőnyegei vannak, melyek apró fekete pontjaikkal olyan furcsa alakokat képeznek. Csak olyan vérszomjasak ne lennének ezek a moszkitók, én kecseseknek találnám.

Végre megérkezett szeptember hónapja s vele az éjnap egyen viharai. Belefáradva a dudoló szél hallgatásába, visszavonultunk hálószobánkba, s Vilma néhány viharra vonatkozó verset szavalt Longfellowtól, — egyszerre borzasztó recsegést és zajt hallottunk, mintha a ház előtt egy súlyos test esett volna le. Ném, ki a moszkítókkal oly bátran szembe szállott, reszketni kezdett s erősen belém kapaszkodott. Én azonban kiszakítottam magamat karjaiból s lerohantam a lépcsőn, hol az ő ijedelmének okát fölfedeztem. Aeolus vad lökése — ném kedvencz költőjével szólva — a ház ajtaját ledöntötte s vele együtt egy darabot a lépcsőkoriátlóból, ráadásul pedig még a vakolatnak tekintélyes része is leszakadt.

Nőmnek megnyugtására megígértem, hogy egész éjnap pisztolyal kezemben fogok őrködni a szalomban, hogy megvédjem netalán jöhető tolvajoktól. Ő azonban nem tágitott, hogy velem marad, mert mint mondá, minden áron segíteni akar nekem tűzhelyünk védelmében; s csakugyan, egy forgó pisztolyt téve mellé, a kereveten elaludt.

Ami engem illet, éjjeli őrségem idejét oly jól felhasználtam, hogy másnap reggel egy könyvnyomdásznak már egy kis kéziratot adtam át, melyben bizonyos költői lendület nem hiányzott. Címe ez volt: »A ház, amelyben én lakom«. Még az nap este kefelevonatot kaptam, s elküldtem a nyárilak tulajdonosának, azon megjegyzéssel, hogy szándékom a röpiratot az utazók közt, kik a nyárilakok völgyének két vasutállomásán kiszállnak, kiosztatni.

Röpiratomról tudomást véve, késznek nyilatkozott a bérszerződés fölbontására, — csupán azon föltétel alatt, hogy kegyetlen szándékomtól elállok. Ajánlatát rögtön elfogadtam. Két nappal később kiköltöztünk egy más lakásba, mely nem volt oly festői külsejű; ebben legalább minden butorunkat elhelyezhettük s nem kellett a házfödél miatt aggódnunk. Ezuttal, az igaz, nem bíztuk magunkat a kékszemű becsületes ügynökre, s magam előbb mindent oly nagy gonddal megvizsgáltam, mintha egész életemet az új lakásban akar-nám tölteni.

Vilma megelégedettnek látszott. Amint azonban az utolsó butoros kocsi megett hajtattunk, visszafordult, fájdalmasan tekintett az elhagyott lakásra s könyes szemekkel fölkiálta: — Pedro, és mégis, mindennek daczára, kedves nyárilak marad.

Fordította: F. J.

TÁRCSA.

A sceptikus és a moralista.

Aki gyakrabban uri társaságokban megfordul, az könnyen meggyőződést szerezhet magának, hogy főleg a fiatalabb nemzedék közt igen nagy a sceptikusok száma.

Ez a scepticismus inkább tettetett, mint őszinte. Vannak emberek, kik meglehetősen tudatlanok a keresztény vallás tanáiban és történetében; de tudván, hogy a kereszténység köteleseket ró reájok, melyek, ha azokat meg akarják tartani, egész életük megváltoztatását követelik tőlök, hogy azokat magukról lerázzák, inkább sceptikussá lesznek. Alapuljon bár a scepticismus közömbösségen vagy tudatlanságon, vagy szolgáljon a bűnös élet takarójául, az soha sem őszinte. Mindig egy neme a hypocrisisnek.

Nem zárjuk ki teljesen a lehetőséget, hogy lehetnek becsületes kétkedők — ezek fölötté ritkák! — kik komolyan meggyőződést akarnak szerezni maguknak arról, mi helyes és mi nem helyes.

Azok, kik őszintén keresik az igazságot, teljes rokonszenvedést bírnak. Kétkedések, ha értelmeket nem homályosítják el bűnös szenvedélyek, megrögzött előítéletek, nem tarthatnak soká. Szükségkép hívökké lesznek.

A keresztény és nevezetesen a katolikus vallás nem fél a komoly vizsgálódástól. A kinyilatkoztatott igazságokhoz is van az észnek szava. Csakhogy az már nem észszerűség, hanem a legvasdagabb esztelenség, mely azt mondja, hogy mindazt, amit az ész föl nem foghat, a hitnek nem kell elfogadnia, s hogy amit meg nem értünk, azt el kell vetni. Az ilyen »észszerűség«, következetesen alkalmazva, arra vezetne, hogy nagyon sokat el kellene vetni abból, amit a világ az ismeretek közkincséül bír.

Azonban a sceptikusok legnagyobb részt tudatlanságból, előítéletből, közömbösségből vagy erkölcstelenségből azok. Vegyünk például oly sceptikust, kihez hasonló igen sok van. Azt mondja, azért lett azzá, mert sok keresztényt ismer, kik rendszeres templomba járnak, kik buzgó keresztényeknek látszanak, de az ő vallásosságuk nincsen összhangzásban egyéb tetteikkel. És fölkiáltanak: »Ha a vallás ilyenné teszi az embert, akkor az a vallás nem kell!« A helytelen életű emberek iránti ellenszenvét átviszi magára a vallásra.

Ennek a sceptikusnak, ki így gondolkodik és beszél, azt mondom, hogy fölötté következtelen az az álláspont, melyet ő elfoglal. Hátat fordít a kereszténységnek, mert vannak következtelen keresztények! Pedig tudhatná, hogy szent vallásunk igazságai függetlenek az azokat vallóknak életétől. Azért, mert vannak erkölcstelen geológusok és csillagászok, a geológia és csillagászat bámulatos tényei nem kevésbé igazak és elfogadásra méltók. A vallás és vallástalanság, tekintve egyiknek is, másiknak is követőit, nem viszonylanak úgy, mint az ok az okozathoz. Azért, mert vannak keresztények, kiknek élete erkölcsileg kifogás alá esik, következtelenen nem mondhatni, hogy a keresztény vallás erkölcstelen, és nem érdemi, hogy elfogadtassék. Mert ily okoskodással el kellene vetni a szabadságot is, mert az nem ritkán féktelen szabadságra fajul, vagy kárhozthatni kellene az időnkinti munkaszünetet, mivel azzal némelyek kicsapongásra élnek vissza. Némely erkölcstelen keresztények élete tehát a scepticismust sehogy sem igazolja.

A másik azt mondja: engemet a szentírás olvasása, az a sok titok, csoda, melyeket a vallástan tanít, tett sceptikussá. De kérdjük: vajon pártatlan, tanulni kész és előítélet nélküli lélekkel olvassa-e a szentírást és általában a vallási könyveket? Vagy nem olvasta-e azokat, ha mégis olvasta, olyanformán, mint az

ügyvéd, ki védence mellett csakis annak érdekében érvel? S nem mint az a bíró, ki egyenlő pártatlansággal hallgatván meg a felperest, úgy mint az alperest, azon van, hogy a való igazságot felismerje? Ha vallási könyveket olvasott, valószínűleg azon előre föltett szándékkal fogott azok olvasásához, hogy az igazságokat, melyeket tanítanak, nem fogadja el. Így aztán természetesen sceptikusnak kell maradnia.

Az ugynevezett sceptikusoknak jó sokat figyelembe venniük, hogy az ugynevezett racionalistákban mily bámulatosan nagy a hiszékenység. A vallásban hitetlen sokkal többet fogad el valóság gyanánt, mint a mennyit a keresztény vallás tőle kíván, sokkal nagyobb nehézségekkel összekötött tételek iránt teljes hittel viselkedik, mint a mily nehézségekkel van összekötve a kinyilatkoztatás, melytől annyira borzad. Hume az ismeretes angol sceptikus egyik nyugodtabb percében így irt: »Meg vagyok döbbenve és megzavarodom az elhagyatottság által, melyben bölcsészetem utján jutottam. Akármerre tekintek, mindenütt vitályokat, ellenmondást, viszálykodást látok. Ha befelé fordulok tekintetemmel, csak kételyre és tudatlanságra akadok. Hol vagyok? vagy mi vagyok? Miből származtatom léteimet? Mivé fogok lenni? E kérdések megzavarának.«

Voltaire ugyanazt érezte, midőn így irt: »A világ tele van csodákkal és áldozatokkal.« — Első Napoleonnak Duroc marsal egy nagyon hihetetlen történetet beszélt el és hozzátette, hogy annak valósága iránt nem kételkedik. A császár megjegyzé: »Vannak emberek, kik mindent elhisznek, csak a vallási igazságokat nem.«

Van egy másik osztály, amelyhez tartozók moralisták-nak nevezik magukat. Ezek nem bevallott sceptikusok. Megengedik, hogy a kereszténység jogokkal lép föl az emberek iránt; de megelégsznek azzal, ha őket mértékletes, hü, becsületes, józan, szorgalmas embereknek jellemzik. Azon eszméhez ragaszkodnak, hogy míg valamely bűnös tetten nem kapják őket rajta; míg embertársaik iránti társadalmi kötelességeiket teljesítik; míg tetteikben óvatosság, udvariaság, közben jótékonyt is gyakorolnak: addig nincs ok arra, hogy a jövő élet miatt aggodalomban éljenek. Amiért vallási könyveket nem olvasnak, szent beszédet soha nem hallgatnak, azzal mentik magukat, hogy nem akarnak theologusokká lenni vagy apró szórszálhasogatásokat figyelembe venni. Okoskodásuknak vége és veleje az, hogy elég az embernek »becsületesnek« lenni.

A moralista bejelenti a lelkésznek egy közel rokonának halálát, s midőn a pap őt a vallásból merített érvekkel vigasztalni akarja, a moralista közbevá: »Nem aggódom rokonom jövő sorsa miatt, egyike volt ő a legbecsületesebb embereknek.«

Természetesen távol állunk attól, hogy a moralitást magát kárhoztassuk. Sőt azt mondjuk: a moralitást tartásatok meg minden áron. Moralitás nélkül a vallás sem lehet meg. Jobb a daróc, mint semmi ruha. Jobb a rézgaras, mint semmi pénz. Jobb egy kevés nevelés, mint semmi.

Csakkogy a moralitás magában nem pótolhatja az igaz vallást. Lehet valami társadalmilag helyes, ami nem az lelkiileg. Lehet valamely tett helyes az ember szemében, de nem egyszerűen Isten előtt. Merőben emberi moralitás nem indul ki a legszentebb elvekből. A merő moralista emberi tekintetek által vezéreltetik. Nem lelkesíti őt Isten iránti benső szeretet, nem az az égő vágy, hogy istennek kedves dolgot cselekedjék. Megelégszik azzal, hogy külsőleg ne essék kifogás alá, a benső megszentüléssel nem törődik. Az erények, melyeket gyakorol, nem a kegyelem kifolyásai.

Az ilyen moralitás nem elég arra, hogy üdvözüljünk. Longfellow a hívő angol költő helyesen jegyzé meg: »Moralitás valóság nélkül helytelen számítás, — törekvés az a ködös tengeren áthaladni, egyedül a távolságot mérve, de az égi testek megfigyelése nélkül.«

Méltányoljuk a moralitást; de azt mondjuk, hogy az magában nem elég. Lehet valakinek még oly szép arany órája; de ha nincs rugója, nincs mutatója, nincsen haszna. Ugy van a moralista is. Az egyedül Istentől Krisztus által lelki élet hiánya legjobb tulajdonait is meddővé teszi.

Ha terünk engedné, azt is bebizonyíthatnók, hogy a moralitás nemcsak nem elegendő, hanem ha vallás nem járul hozzá, kárhözra vezet. A moralistának emberi diszei az ő malomkövét fogják képezni, mely őt a kárhözra rántja. Nem azért kárhöz el, mivel »becsület« ember volt, hanem mivel kevélységből vagy hűnös hanyagságból hátat fordított Istennek. Tudta, hogyan kell Istennek tetszeni, s tenni elmulasztotta.

RÖVID HIREK.

* **Egyházi előléptések.** Király ő Felsege a nagyváradi görög szertartású katolikus székesegyháznál Vela Pál örkanonoknak az éneklő kanonokságra, dr. Lauranu Ágoston iskolás kanonoknak az örkanonokságra és Sarkadi Tihamér irodai kanonoknak az iskolás kanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyta.

* **Fm. Simor János** Herceg-Primás ur'ő eminentiája a múlt hét három első napján papszentelést végzett Esztergomban. Vasárnap tizennégy végzett hittanhallgatónak feladta a subdiaconatus, hétfőn ugyanannyinak a diaconatus, kedden kilencnek a presbiteratus.

* **Simor János hercegrímás, biboros érsek,** pásztorlevélben adja tudtul egyházmegyéje papjainak és tanítóinak, hogy a »Magyarországi latin és görög szert. római katolikus tanítók segélyalapjának« alapszabályait a miniszter megerősítette, s a legmelegebb hangon szólítja föl a címzetteket, hogy az alapot teljes erejükből támogassák.

* **Pápai ezüst emlékérmét** ajándékozott Haynald Lajos Bibornok-Érsek ő emja a nemzeti muzeumnak. Ez érmet XIII. Leo pápa ő szentsége verette a lateráni bazilika előcsarnokának építése emlékére. Egyik oldalán a szentatya mellképe, másikon az új előcsarnok kis mása látható. Az érmet Bianci mintázta és véste.

* **A trónörökös népméi vállalata** magyar részének felügyelő bizottsága szombaton tartá meg alakuló gyűlését a muzeum épületében. Haynald Lajos Bibornok-Érsek ő emja elnökölt, s Nagy Miklós vezette a jegyzői tollat. A bizottság tagjai: Pulszky Ferenc (alelnök), Benczur Gyula, Hunfalvy János, Ipolyi Arnold, Jókai Mór, gr. Keglevich István, Keleti Gusztáv, Miszkovics József, Pulszky Károly, Szabó Károly, Torma Károly és gr. Zichy Jenő. A megalakulás után Jókai bemutatta Weilen kormánytanácsos, az osztrák rész szerkesztőjének levelét, melyben a trónörökös élénk sajnálatát fejezté ki a miatt, hogy Polába kellvén utaznia, a magyar szerkesztőségi bizottság alakulásában nem vehetett személyesen részt, s csak üdvözlét és legmelegebb köszönetét fejeztetheti ki a szives vállalkozásért. A bizottság Jókait bizta meg, hogy köszönje meg e legmagasb üdvözlét. Aztán a bizottság a munka progammja fölött tanácskozott.

* **A magyarországi irgalmas rend** Szent-István napján tartja tartományi nagygyűlését, mely alkalommal a tartományi főnököt és az egyes rendházak főnökeit választják meg.

* **A m.-szigeti kath. nőnevelő intézet** sorsjátékához ft. Schlauch Lőrincz szatmári püspök ur ezer forinttal járult; ugyanő ez intézetet nyolczszáz forint évi segélyben részesíti.

* **Felhívás.** A boldog emlékü özvegy Bük Zsigmondné, született Sebe Terézia úrnő által tett s az egrí főkáptalan kezelése alatt levő ugynevezett »Bük-Sebe r. kath. árva-alapítványra« folytatólag négy árva fiu és öt árva leány vétetik föl, az 1884/5 tanévben f. évi szeptember 1-ső napján kezdődő s egyenkint 300 frtos évi segélyezéssel, — melynek elnyeréséért az illetők nyolcz éves kortól kezdve tizennégy évesig folyamodhatnak.

E segélyben leendő részesüléshez a bold. eml. alapítónő, végrendelete 10-ik pontjában, a következő feltételeket kapcsolta:

a) hogy a folyamodó borsodmegyei, (s ha ilyenek nem lennének elegendő számmal, az egrí fő-egyházmegyének mostani területén) törvényes házasságból született s szüleitől már megfosztott vagyontalan árva legyen. Ha azonban az élő szülők elmeháborodottak vagy egészen keresetképtelenek, úgy veendő, mintha nem élnének.

b) Ezen nevelési segély csak római katolikus vallású fi- és leány-gyermekeknek adható.

c) Különösen vétessenek figyelembe a vegyes házasságból származott katolikus gyermekek.

A folyamodók illető plébánosai által aláírt folyamodásait — a kérelmező árvának 1) keresztlevelével, — 2) szüleinek elhunytát, vagy fönnebb a) szerinti elmebaját, teljes keresetképtelenségét s vagyontalanságát igazoló okmányokkal, — 3) tanulási képességéről s erkölcsi viseletéről tanuskodó iskolai bizonyítvánnyal — fölszerelve, folyó 1884-ik évi augusztus hó 10-ik napjáig küldjék Egerbe a Bük-Sebe r. kath. árva-alapítvány főkáptalani gondnokához, **Tárkányi Béla József,** apát-kanonokhoz.

* **Bucsujárás Besnyőre.** Mult vasárnapon a Budapesti kath. hívek, számszerint 1924 a kármelhegyi Szűz Mária tiszteletére, szentelt napot példás buzgósággal megszentelték a besnyői szentegyházban, s onnét esti nyolcz óra tájban nagy számú üdvözlő testvérek kísérete mellett a hálaadó éneket mindnyájan nagy lelkesedéssel a Ferenczi templomában elzengették.

* **Veszedelmes cselédség.** A várnai plébános, dr. Braganzani, néhány nap előtt meghalt. Halála hirtelen következett be és azt is mondogatták, hogy a kolera tünetei közt mult ki. A dolog feledésbe ment volna, de a kormányhoz titkos feljelentés érkezett, mely szerint a lelkész saját cselédsége megmérgezte azért, hogy vagyonát, mely nagy mennyiségű készpénzből, értékpapirokból és ingóságokból áll, elszikkaszthassák. Ennek folytán a kormány a holttest kiásátását és szigorú vizsgálatot rendelt el.

* **Sülyedő házak.** Northwich város lakóit mult csütörtökön rettentő rémület fogta el. A város roppant sotelepekre van építve, a melyek kizsákmányolása azonban már gyakran idézett elő földomlást. Csütörtökön a házak szarufái elkezdtek nyikorogni, a falak ropogtak, s megrémült lakosok iszonyodva futottak ki a szomszédos dombokra. Sa város közepén fekvő ház-négyszög szemük előtt kezdett el sülyedni, s este már csak a tető gerendái nyultak a tátongó hasadékon, mely a földben képződött. Northwich lakói valamennyien ott hagyták a »mozgalmas« várost.

* **Magyar zene a török fővárosban.** Konstantinápolyból írják e hó 15-éről: Ónody Kálmán itt időző magya: zenekara javára Calice b. osztrák-magyar nagykövet védnöksége alatt a buyukderei új nemzetközi színház nagytermében hangverseny tartatott, mely rendkívül fényesen sikerült. Jelen voltak: Calice b. és neje, Dufferin lord és neje, de Noailles marquis neje, a többi hatalmak nagykövetei és követei, a consulatusi testület, magas rangú katonatisztek, a kereskedővilág kitűnőségei, szóval az

osztrák-magyar telep és az itteni társadalom színe-java. A hangverseny első darabja az »Abdul-Hamid-induló« volt, mely után a néphymnus következett. Kiváló tetszést arattak a csárdások és a »Souvenir de Plevna.« A hangverseny tiszta jövedelme 135 török font sterling volt. Ónody Kálmán háláját kifejezendő Calice b. íránt, aznap este zenekarával az osztrák-magyar nagykövetségi palota előtt serenadeot adott

* **Dráma a jegestengeren.** Borzasztó drámáról írnak Island szigetéről, Akureyriből június végéről: a midőn egy dán vitorlás hajó, egy skót czethalvadász-hajó matrózát kétségbeejtő állapotban szállította oda. A matrózt az islandi halászok Islandtól mintegy tizenöt mérföldnyire találták meg, csónakjában önkivületi állapotban fekvé, mindkét lába el volt fagyva s kivüle még egy emberi holttest maradványai feküdtek a csónakban. A dán vitorlászhajó orvosa nyújtotta az első orvosi segítyt a szerencsétlennek, kinek mindkét lábát amputálni kellett, de életben maradásához még van remény. A szerencsétlennek Dundeeben felesége és gyermeke van. A »Chieftain« czethalvadász hajó legénységéből való; e hajóról ugyanis május 26-ikán négy csónak küldetett ki czethalvadászatra, mindeniken öt matrózzal. A négy csónak azonban az óriási köd miatt nem tudott visszatalálni a hajóhoz. Abban a csónakban, a melyben a megmentett matróz volt, eredetileg még két fiatal ember, egy harminczas férfi s egy öreg ember voltak. Viz és élelem nélkül irtózatossá kinok között vergődtek czéltalanul és irányt tévesztve a jeges tengeren, míg végre a két legfiatalabb czethalvadász meghalt az éhségtől és szomjúságtól. Holttesteiket a tengerbe dobták a többiek; ezután meghalt a 30 év körüli férfi s ennek holtteste szolgált eleségül az életben maradtaknak, míg végre az öreg matróz is meghalt s a megmentett 26 éves matróz maradt csak életben. A többi három közül két csónak már szintén megkerült, megapasztott legénységgel.

— (Beküldetett.) A marmaros-szigeti Mária-Valéria-sorsjegyek kisorsolása f. hó 26-án M.-Szigeten a városház tanácsstermében, a kiküldött politikai biztos ellenörködése mellett fog megtartatni. Tisztelettel kérjük azokat, kiknél ilyen sorsjegyek vannak letéteményezve, hogy azok árát vagy az el nem árusítottakat f. hó 25-ig a m.-szigeti r. k. lelkészi hivatalhoz beküldeni sziveskedjenek, mert ha oly sorsjegy huzatik ki, melynek ára a kitűzött határidőn belül le nem fizettetett, az arra eső nyeremény a vállalat javára fordittatik.

A sorsjátékot rendező bizottság.

A sz. István-Társulat ügynökségében kapható:

- Oltványi Pál. A csanádi püspöki megye birtokviszonyainak rövid története, leszállított ára 80 kr.
- > Tájékoztató utmutatás a bélyegilleték és illeték egyenértéki adó iránt, leszáll. ára 50 kr.
  - > Tájékoztató utmutatás a különféle egyenes adók bevalósítása, tárgyalása és fölebbezése iránt Magyarországon, lesz. ára 80 kr.
  - > ugyanez német nyelven, lesz. ára 70 kr.
  - > A jeruzsálemi szt. sir és lovagrendjének története, leszáll. ára 1 frt.
- Ugyanott ép most jelent meg:
- > A népoktatási ügy Magyarországon a múlt és jelenidőben, 1 frt.
- Zoltványi L. Irén, Guzmics Izidor életrajza, 1 frt 50 kr.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Szer a burgonya rothadása ellen.

A földből kivett burgonyát — az egészségeseket úgy mint hibásokat — fél óráig chlór-mészszel vegyített vízben (1—100 arányban) azután hasonló arányu sziksóvíz oldatba teszszük. Erre tiszta vízzel leöblítjük, a levegőn megszáritjuk s azután a rothadás veszélye nélkül eltehetjük a pinczében. Egy kilogram chlór-mész és egy kilogram sziksó elég egy métermázs burgonyára. (Illustr. Gartenzeitung.)

Rovarok kipusztítása az üvegházakban.

A helga kertészek egy idő óta a következő egyszerű és olcsó szert használják a kártékony rovarok ellen: Dohánylevelet főznek vízben s azután ezen folyadékot oly forrón, amint csak lehet, az üvegházba viszik, hol elpárologtatják. Az eredmény nem várat sokáig magára, amennyiben a kifejlődő pára állítólag a legrovidebb idő alatt a rovarokat mind megöli. A növényeknek a szer nem árt semmit.

MINDENFÉLE.

Jóakaró tanács.

— Maga is sokkal több húst adhatna el, csak akarná, jegyz meg egy szolgáló a mézárósnak.

— Hogyan?

— Ha azt a sok csontot a mérésnél elhagyná és helyette csupa húst adna.

Modern leány.

— Ilona, mi bajod van ma? Olyan levert vagy; beteg vagy talán? Kérde aggodalmasan épen látogatóba jött barátja a pamlagon végig nyult Ilonát.

— Nem, beteg nem vagyok, de nagyon mérges; képzeld csak, ma reggel hirtelen megbetegedett a cselédünk, és most szegény öreg köszvényes anyámnak kell minden munkát végeznie.

A bírói vizsgálaton.

Tanár: — Mi a család?

Tanuló: — Csalás az, ha tanár ur engem a vizsgálaton megbuktat.

Tanár: — Hogyan?

Tanuló: — Mert a büntetőtörvény szerint csalást követ el, ki másnak a tudatlanságát felhasználja, hogy őt megkárosítsa.

Egy koldus, kinek igen inyencz hajlamai vannak, egy jótékonyági leves-konyhánál megjelen, egy csomó levesutalványt mutatva be, melyeket összekoldult:

— Kérem, mond a felügyelő hölgynek, nem cserélhetnék-e ki nekem ezt a harmincz darab leves-utalványt egy özpecseny-utalványért?

Valaki mondá egy egyházi férfiú előtt:

— Én csak azt hiszem, amit értek.

— Érti ön, jegyzé meg a pap, hogyan olvasztja meg a tűz a vaját és hogyan teszi keménynyé a tojást?

— Azt nem értem.

— Ön hiszi mégis a rántottát?

A fenyítő törvényszék előtt.

— Vádlott, maga tizenöt krajczárt lopott ennek a szappanárusnak a boltjában; ezért ugyan érdemes volt aztán tolvajjá lenni.

— Elnök ur, kérem alássan, az nem az én hibám, ha nem találtam többet a fiókban.

Társulati Értesítő.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt.	kr.
Bergmann József pázmán. tan. felügyelő Bécsben...	100	3
Gajzágó Tivadar Turkevén.....	6	30
Cser Vendel tatai káplán.....	20	—
Márki János, Sarkadon.....	3	15
Andruchovits Miklós, n.-mihályi pléb.....	3	15
dr. Vurdics J. tanár Pannonhalmán.....	66	15
Kny Antal békési pléb.....	3	15
Nagy Lajos székesfehérvári káplán.....	6	40
Dideczky János szilnczi lelkész.....	3	15
Kriese Péter gy.-sz.-miklósi könyvtáros.....	22	5
Tislér József Csáktornyan.....	6	30
Gábor Lajos n.-bajomi pléb.....	6	30
Khon András villányi esp. pléb.....	9	45
Veress Lajos kerülő-sz.-páli pléb.....	22	5
Ikrényi Mihály gerencséri pléb.....	50	—
Schönherr Agoston főesperes M.-Szigeten.....	15	75
Konek Benedek köbölküti pléb.....	3	15
Marczlov Endre sztárai pléb.....	3	15

HIRDETÉSEK.

A budapesti asztalos-társaság.

(Füüdő-utca 9.)

ajánlja dus készleteit szilárd és jó asztalos- u. m. kárpitos-butokban, a legegyszerűbbtől, a legfinomabb kivitelig, legutányosabb árak mellett. — Eladás készpénz fizetés mellett. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. (4-6)

Kolera ellen

a legjobb óvó szer
a **NEOSCHIL-téle óvó-öv.**

Szab. bead: az osztr. magyar állami területre nézve
31,414 sz. a.

Ezen óvó-öv kizárólag csak tolem szerezheto meg és mindenkinek a legmelegebben ajánlható. Minden övhez mellékeltetik egy példánya a használati utasításnak.

Azok, a kik ezen övet használják, a használati utasításban foglalt utmutatás szem előtt tartásával a szokott életmód mellett megmaradhatnak, biztosak lehetnek, **a kolera járvány által meg nem támadtathatnak.**

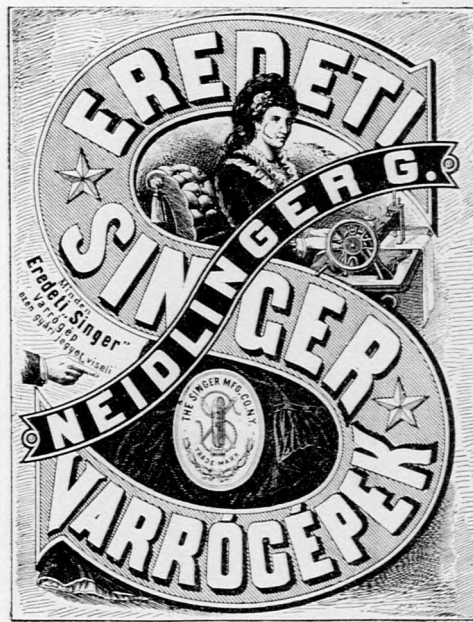
Egy öv ára a 8 impraegnált tartalék Tampónnal és három kettős lappal együtt **3 frt 50 kr.** — Utazások törvényesen üldöztetnek. — Kapható egyedül

NEOSCHIL ALAJOS-nál

BUDAPESTEN, vácsi-utca 27. orvosi műszerek és orthopaediai stb. gépek készítője.

Jegyzet: A szabadalom külföldre való eladása iránt csak velem értekezhetni. 1245 391

1-4

Legjobbák a világon

és egyszerű valamint tartós szerkezetüknel fogva minden más varrógépek között előnyben részesülnek.

Helyben valódiak csak

Neidlinger G.-nél Váci-utca 26 sz. kaphatók.

(6-12)

Miseruhák és egyházi szerek

gyára.

Római katolikus rítusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinaprobá-ezüstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH ÉS GAVORA

Budapest, vácsi-utca 17. szám.

Ő Eminentiaja a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója
Megrende ések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek.

4-52

